

ΑΠΟ ΤΑΣ ΠΑΡΑΔΟΕΥΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΣ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Ο ΤΣΟΠΑΝΑΚΟΣ

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοσοῦτον φαιδεύνας καὶ ἐνθουσιάσας τοὺς Ἕλληνας διὰ τῶν αὐτοσχεδίων αὐτοῦ ποιημάτων Τσοπανάκος ἦν ἀπλοῦς τις χωρικὸς ἐκ Δημητσάνης Παναγιώτης Κάλλας ἐπωνομαζόμενος· οὗτος, μὴ δυνάμενος ἐκ σωματικῆς πηρώσεως νὰ φέρῃ ὅπλα, παρηκολούθει τὰ στρατεύματα ὡς ῥαψῳδός, ψυχαγωγῶν τοὺς στρατιώτας. Ὁ Τσοπανάκος ὑπῆρξεν οὕτως εἰπεῖν ὁ Θερσίσης τοῦ ἐλληνικοῦ στρατεύματος, πρὸς τὸν ὁποῖον οὐδόλως διέφερε κατὰ τὴν μορφήν, καθ' ὅσον καὶ οὗτος ἐπίσης :

«Φολκὸς ἔην, χωλὸς δ' εἶερον πόδα· τὼ δὲ οἱ ἄμω
» κυριῶ, ἐπὶ σιῆθος συνεχωκότε· αὐτὰρ ὕπερθεν
» φοξὸς ἔην κεφαλὴν, ψεδνὴ δ' ἐπενήνοθε λάχνη.»

Ὁ Τσοπανάκος ἦν ἀνέκαθεν θαυμαστής τοῦ στρατηγοῦ Νικηταροῦ, ὃν καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον παρηκολούθει ἐν ταῖς ἐκστρατείαις. Κατὰ τὴν ἐν Δερβενακίῳ καταστροφὴν τῆς στρατιᾶς

τοῦ Δράμαλῃ ὁ Τσοπανάκος, αὐτόπτης, ἐθαύμασε καὶ ἐξῆρεν ἰδιαίτερώς τὴν ὠκυποδίαν

«Τοῦ Καπετὰν Νικηταρᾶ,

» Ποῦχε σὶὰ πόδια του φιερά.»

Ἐκ τῶν πλουσίων λαφύρων τῆς μεγάλης ταύτης τουρκικῆς στρατιᾶς ἐδόθη καὶ εἰς τὸν Τσοπανάκον εἰς ἵππος, οὗ ἡ οὐρὰ εἶχεν ἀποκοπῇ ὑπὸ σφαίρας κατὰ τὴν μάχην· καὶ τοῦτο ὅπως, χωλὸς ὢν, ἀκολουθῇ ἐφιππος τὸ στράτευμα ἀκοπώτερον. Πλὴν τὸ δῶρον ἀπέβαινεν ἄδωρον εἰς τὸν Τσοπανάκον· ὁ δορυάλωτος ἵππος στερούμενος τροφῆς κατέστη ἀτίθασος, μικροῦ δεῖν δ' ἔθραυε καὶ τὸν ἕτερον πόδα τοῦ κυρίου του, ὅστις ἐκ τούτου ἠναγκάσθη νὰ διαμαρτυρηθῇ ἐντόνως πρὸς τὸν δωρητὴν :

«Τὸ δῶρον σου, Νικηταρᾶ,

» ἄλγο χωρὶς οἶρά·

» ἢ μοῦ στέλλεις καὶ κριθάρι,

» ἢ σοῦ στέλλω τὸ τομάρι.»

Ὁ Νικηταρᾶς γελάσας ἐπὶ τῇ διαμαρτυρίᾳ ταύτῃ τοῦ Τσοπανάκου διέταξε τὸν φροντιστὴν τοῦ στρατεύματος νὰ παρέχῃ ἐφεξῆς ἄφθονον τὴν τροφήν εἰς τὸν δωρηθέντα ἵππον.

Ὁ Τσοπανάκος δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιζήσῃ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος, θῦμα γενόμενος τῆς λαίμαργίας αὐτοῦ. Ὑπερμεσοῦντος τοῦ 1824, ὅτε ὁ προστάτης αὐτοῦ Νικηταρᾶς μετὰ τοῦ Θεοδ. Κολοκοτρώνη εἶχον κηρυχθῇ ἀντάρται, ἠναγκάσθη καὶ οὗτος νὰ ἀποχωρήσῃ τοῦ πεδίου τῶν μαχῶν, μεταβαίνων εἰς τὴν ἰδιαίτεράν αὐτοῦ πατρίδα Δημητσάναν ὅπως ἐφησυχάσῃ. Καθ' ὁδὸν παρὰ τὸ χωρίον Ἀχλαδόκαμπον ἀφιππεύσας τοῦ ἱστορικοῦ ἄνευ οὐρᾶς ἵππου ὅπως ἀναπαυθῇ ὑπὸ τινι παρατυχοῦσαν κορομηλέαν, τσαῦτα ἔφαγε ἄωρα κορόμηλα, ὥστε ἀπέμεινε νεκρὸς παθὼν ἐκ συμφορήσεως, εἰς ἡλικίαν μόλις 36 ἐτῶν.

Τὰ πολέμιστ' ἔργα τοῦ Τσοπανάκου ἄσμετα, τὰ ἐπὶ ζήσαντα καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του, ἐξεδόθησαν εἰς ἴδιον τεῦχος τῷ 1838 ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ν. Παπαδοπούλου.

ΜΙΧ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ

Σοφὰ λόγια

Τὸ χρεῖμα καὶ τὰ λόγια σου μὴ τὰ σκορπᾷς τοῦ κάκου —
κι' ὅταν μιλοῦν σοφώτεροι, σώπαινε μὲνός των κι' ἄκου.

[Ἐκ τῶν τοῦ ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗ]